

MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ A ZDRAVOTNICKÉ ZABEZPEČENÍ POČÁTEČNÍHO OBDOBÍ VÁLKY

Generálmajor Josef Slabý

Materiálně technické a zdravotnické zabezpečení ozbrojených sil ve válce řídí hlavní velitelství vojsk prostřednictvím orgánů hlavního týlu. Při provádění své řídicí funkce vychází na počátku války z plánu rozvinutí vojsk a z plánů připravovaných operací.

Hlavní týl vykonává na počátku války v podstatě dvojí úlohu:

1. Uvádí do materiální pohotovosti ozbrojené síly; tato materiální pohotovost je dána jednak vybavením armády, jednak zásobami uloženými ve speciálních vojenských skladech a zásobami zajištěnými v civilním sektoru. Tyto zásoby mají za účel překlenout období, než bude mírové hospodářství převedeno na válečný stav, kdy bude schopno běžně krýt celou válečnou potřebu.

2. Zajišťuje krytí potřeb vojsk (na válčišti a v zápolí) v národním hospodářství, t. j. ve výrobě, u zásobovacích státních orgánů, které řídí převod národního hospodářství na válečnou výrobu podle potřeb vedení války.

Pro materiální, technické a zdravotnické zabezpečení počátečního období války bude od orgánů hlavního týlu požadováno provedení značně rozsáhlých příprav, které zasahují do celého národního hospodářství státu. Sem můžeme na příklad zahrnout

- zajištění potřeby materiálních prostředků pro první období války (podrobně přibližně na 3 měsíce, t. j. na dobu, než bude lze z běžné výroby krýt válenou potřebu, perspektivně na 1 rok);
- účast při budování objektů k uložení zásob pro válku a zabezpečení jejich ochrany proti zbraním hromadného ničení;
- účast při přípravě komunikací (železnic a silničních spojů) pro operační přesuny vojsk a pro jejich zásobování;
- provádění přípravy speciálních kádrů ve vojenských akademiích, učilištích a v kursech;
- řízení výcviku odborných záloh;
- zpracování předpisů, směrnic a příruček pro odbornou činnost týlu a jednotlivých služeb ve válce;
- plnění dalších úkolů vyplývajících ze zákona na obranu státu (spolupráce při přípravě evakuace obyvatelstva a důležitého zařízení z pohraničních oblastí, správa týlových prostorů, provádění těžby z místních zdrojů, využití civilního obyvatelstva a věcných prostředků pro válečné úkony, využití civilních zdravotnických zařízení atd.).

V počátečním období války bude hlavní týl (za účasti týlů vojenských okruhů) řídit materiální opatření směřující

- k zabezpečení vojsk bránících státní hranice;
- k zabezpečení mobilisovaných vojsk, k organisování nových útvarů, svazků, svazů, týlových útvarů a zařízení;
- k zabezpečení soustředovaných vojsk podle plánu operace;
- k stanovení hranic týlových prostorů vševojskových armád a k zabezpečení pořádku v těchto prostorech;

- k technické obsluze silničních spojů a k organizaci provozu na nich;
- k zabezpečení železniční dopravy, k stanovení směru obnovy důležitých železničních tratí;
- k decentralisaci mírového rozložení skladů;
- k rozvinutí polního systému zásobovacích, zdravotnických a dilenských základů, rozdělovacích stanic a p.;
- k zabezpečení vševojskových armád, letectva a vojsk protivzdušné obrany státu potřebným počtem dopravních, dilenských, léčebně odsunových a silničních útvarů a zařízení;
- k evakuaci vojenských zásob a zařízení z ohrožených prostorů, zejména z pohraničních úseků a z větších průmyslových center;
- k odstranění účinků zbraní hromadného ničení použitých nepřítelem;
- k organizaci zdravotnického zabezpečení vojsk (zpracování plánů zdravotnického zabezpečení obrany státních hranic, operací a p.);
- k řízení činnosti podřízených týlových orgánů vševojskových a leteckých armád v průběhu bojových akcí;
- k provádění kontroly materiálně technického zabezpečení ozbrojených sil;
- k účasti ozbrojených sil v pomoci civilnímu obyvatelstvu, zejména v otázkách evakuace, pomoci při nepřátelských úderech zbraní hromadného ničení a p.;
- k železničnímu, silničnímu i jinému zabezpečení spojeneckých vojsk pohybujících se v rámci operačních plánů spojeneckého velení po území státu.

Vidíme tedy, že hlavní týl má v počátečním období války úlohu strategického významu. Aby tomu tak bylo, je nutno již v míru k tomu připravit podmínky, zejména

- zpracovat reálné plány;
- připravit vhodně členěný systém zásob materiálních prostředků;
- projednat s civilními složkami veškeré dosud nevyřešené otázky spojené se správou území ve válce, se zabezpečováním ozbrojených sil a s koordinací úlohou orgánů hlavního týlu s národním hospodářstvím;
- sledovat neustále vojenskou situaci pravděpodobných nepřátel a těsně spolupracovat s orgány operační správy generálního štábu.

V přípravách orgánů hlavního týlu je nutno neustále zdůrazňovat a brát v úvahu některé nové prvky organizace a činnosti týlu, vyplývající z prudkého rozvoje vědy a techniky a ze zavedení zbraní hromadného ničení do výzbroje armád. Zejména je nutno veškeré úvahy a rozhodnutí řešit pod vlivem účinků těchto nových zbraní hromadného ničení.

Orgány hlavního týlu musí neustále sledovat vývoj zbraní, organizace a taktiky pravděpodobného nepřítele, zejména zavádění nových chemických a biologických prostředků do jeho výzbroje, a podle toho se účastnit příprav prostředků na ochranu vlastních vojsk. Kromě toho je nutno sledovat otázky vývoje vlastního hospodářství a ve vlastním vývoji a vědeckém výzkumu řešit takové problémy, které zabezpečí operativnost a vysokou bojeschopnost týlu ozbrojených sil pro soudobé vedení války. Mezi takové otázky nutno zahrnout mechanisaci nakládacích a vykládacích prací, nový systém zásobování vojsk při neustále rostoucí potřebě pohonných hmot, vybavení týlu vysokotonážními dopravními automobilními vozidly, vzdušnými do-

právními prostředky atd. Sem nutno též zahrnout otázky organisace týlových útvarů a zařízení, systém velení týlu a řešení ochrany zásob, týlových útvarů a zařízení proti zbraním hromadného ničení.

Pro velení a řízení týlu v počátečním období války má rozhodující význam včasná informovanost vedoucích funkcionářů hlavního týlu o vojenské operační situaci a o zámyslu vrchního velení ozbrojených sil. To umožní včas učinit materiální opatření a čelit škodám, které mohou vzniknou nenadálým úderem zbraní hromadného ničení nepřítele.

Rozložení zásob materiálních prostředků pro počáteční období války

Rozsáhlou materiální potřebu mobilisovaných vojsk v počátečním období války není možno zabezpečit z běžných zásob vojenské správy a běžnou mírovou výrobou národního hospodářství, a je tedy třeba některé zásoby, zejména dělostřelecké, minometné a ženijní munice, skladovatelných druhů potravin, pohonných hmot a jiných udržovat již v míru nad běžnou mírovou potřebu. Budou to zásoby pro běžnou potřebu útvarů a svazků až do jejich odchodu do pole, zásoby pro dobu operačních přesunů (cestovní výbava), materiál k vytvoření pohyblivých a armádních zásob a konečně i zásoby na první období vedení války.

Je důležité, aby systém rozložení zásob materiálních prostředků odpovídal jednak potřebám stavěných útvarů a svazků, jednak úkolu vojsk a rázu vedení války v počátečním období.

Nutno si také uvědomit, že zbraně hromadného ničení dovolují dnes útočnickovi nenadále napadnout sousední mírumilovný stát s cílem ohrozit vojenskou i hospodářskou mobilisaci, zničit na letištích jeho letecké síly, vyřadit sklady výzbroje a materiálu, zabránit přesunům a rozvinování vojsk na ohrožených směrech. Zároveň s tím se útočník bude snažit využít účinků zbraní hromadného ničení a rychlými tankovými a mechanisovanými svazky a vzdušnými výsadky obsadit důležitá politická a hospodářská centra obránce.

Tomuto možnému zámyslu protivníka musí odpovídat způsob rozložení válečné výzbroje a materiálních prostředků nahromaděných již v míru pro zabezpečení vojsk v počátečním období války.

Zásoby materiálních prostředků je třeba členit do hloubky i do šířky tak, aby boj na každém možném operačním směru útočníka bylo možno zabezpečit nejméně ze dvou skladů téhož druhu materiálu. Nutno zabránit nahromadění větších zásob v jednom objektu. Právě naopak je třeba zásoby ukládat v menších skladech umístěných mimo významné objekty, nejlépe v podzemních stavbách.

Nebude-li možno v brzké době vybudovat vhodné členěnou síť podzemních skladů, je nutno k uložení materiálu plně využít dosavadních objektů, vyhledat a připravit záložní prostory, do kterých nutno již v době zvýšeného politického napětí přemístit část zásob. V tom případě bude výhodné přemisťovaných zásob využít k vytvoření čelních oddělení skladů s perspektivou jejich pozdějšího využití k zabezpečení operace na daném směru. Při tom nutno přihlížet k železniční a silniční situaci, aby později s rozvinutím polního systému zásobování bylo možno z čelních oddělení vytvářet armádní zásobovací základnu.

Pro operativní řízení zásobování musí být stálé sklady materiálních prostředků zapojeny do permanentní linkové sítě; kromě toho je nutno předvídat dálkopisné spojení s řídicími orgány hlavního týlu nebo týlu vojenského okruhu.

Manévr zásobovacími útvary v počátečním období války

Při řešení otázky zásobování vojsk v počátečním období války nutno vzít v úvahu dvě varianty zámyslu vrchního velení.

1. varianta

Předvídá se zajištění obrany státu předejitím protivníka připraveného k agresí zahájením útočných akcí.

V tom případě bude možno první období útočné operace materiálně zabezpečit ze stálých centrálních, okruhových nebo vojskových skladů, po případě z dočasně rozvinutých oddělení a z místních zdrojů (pohonné hmoty, potraviny).

Týlové útvary a zařízení stavěné v prvních mobilizačních dnech pro rozvinutí polního zásobovacího systému (armádních zásobovacích základů) bude výhodné zatím plně nerozvíjet a soustředit ve dvou až třech vyčkávacích místech. Tam možno provádět bojovou a odbornou přípravu těchto útvarů a zaměřit ji k hlubšímu zvládnutí nové týlové techniky, k získání pevných návyků v praktickém provádění ochrany proti zbraním hromadného ničení (zejména proti novým chemickým a biologickým prostředkům).

Naskýtá se otázka, kdy přejít na polní zásobovací systém. Pokládám za výhodné armádní zásobovací základnu rozvinout až v průběhu útočné operace, co možná již na území nepřítel. Z této základny při jednom až dvojnásobném zřízení čelních oddělení na silnici bude možno zabezpečit armádní útočnou operaci až do hloubky 200 až 250 km.

Při řešení materiálního zabezpečení útočné operace vedené na větší hloubku bude nutno vycházet ze zámyslu frontové operace. V jejím rámci bude možno v zásobování vojsk uplatnit manévr kombinovaným využitím stálých centrálních nebo okruhových skladů, místních zdrojů, frontového a armádního zásobovacího systému, a to:

- počáteční období útočné operace zabezpečit ze stálých centrálních (okruhových) skladů a z místních zdrojů (proviant, pohonné hmoty, desaktivující prostředky);
- s vyjitím vojsk do operační hloubky obrany nepřítel rozvinout čelní oddělení frontových skladů (na styku dvou vševojskových armád) pro zabezpečení vojsk do hloubky 100 až 120 km a event. k zabezpečení zasažení vševojskové armády druhého sledu frontu;
- v operační hloubce na území nepřítel rozvinout armádní zásobovací základnu a z ní zabezpečit bojující vojska při zřízení až dvou čelních oddělení do hloubky dalších 200 až 250 km.

Vedení útočné operace do hloubky přesahující 300 až 350 km nutno zabezpečit kombinovaným manévrem zásob frontových a armádních skladů.

Při zpracování plánu organizace týlu a materiálního zabezpečení operace nutno počítat s tím že nebude možno ve větším měřítku využít železniční

dopravy na frontovém i armádním přísunovém koloběhu a že plánování přísunu zásob bude nutno opřít o automobilní dopravu. To bude vyžadovat vybavení frontu i vševojskové armády výkonnými automobilními dopravními útvary, které by byly s to

a) u frontu

— na jeden koloběh přísunout vševojskové armádě:

0,3—0,4 p/p munice	3000—4000 t
0,5 n PHM (bez motorové nafty)	500 t
1 dd potravin	350 t
10% na ostatní materiál	500 t
celkem	4350—5350 t,

což odpovídá dvěma automobilním praporům desetitunových vozidel (s pětitunovými přívěsy) a jednomu cisternovému praporu.

Pro přísun 0,5 n motorové nafty (1000 t) jedné vševojskové armádě by front potřeboval jeden až dva prapory potrubní dopravy ($\varnothing$ 150 mm), které by byly s to dopravit naftu do armádního skladu PHM na hloubku 100 až 200 km;

b) u vševojskové armády

— přísunout na jeden koloběh do divisních skladů:

0,25 p/p munice	2500 t
0,4 n PHM (i s naftou)	1250 t
1 dd potravin	350 t
10% ostatního materiálu	500 t
celkem	4600 t,

což přibližně odpovídá dvěma automobilním praporům desetitunových vozidel a dvěma cisternovým praporům. Po rozvinutí čelních oddělení armádních skladů na silnici, kdy nutno počítat s využitím větší části armádních dopravních prostředků pro přísun do těchto oddělení, je třeba předvídat zesílit tyl armády dalším automobilním praporem a přitom na okruhu čelní oddělení — divisní sklady provádět kombinovaný přísun armádními a vojskovými dopravními prostředky.

Na stejných principech je možno organisovat i zdravotnické zabezpečení, to znamená kombinací zařízení frontové nemocniční základny se zařízeními armádní nemocniční základny. Přitom je třeba uvážit nutnost položení těžiště v armádním léčebně odsunovém systému na odsuny, k čemuž bude výhodné využít autobusových praporů a dopravních letek vrtulníků.

2. varianta

Předvídá se zajištění obrany státních hranic rozvinutím vojsk pro obrannou operaci s přechodem do protiútoku.

Obranu státních hranic nutno zabezpečit ze stálých skladů za intenzivního využití místních zdrojů. Těžbu z místních zdrojů provádět především z pohraničního pásma s přednostním pořadím z úseků ohrožených

útočníkem. Část zásob ze stálých skladů (zejména z objemnějších skladů nebo ze skladů nedostatečně chráněných proti zbraním hromadného ničení) bude účelné přemístit do prostorů vhodných k zabezpečení předvídaných variant armádních protiúderů v těchto prostorech rozvinout čelní oddělení hlavních druhů materiálu, a to dělostřelecké, minometné a ženijní munice, pohonných hmot, proviantu, výstroje a zdravotnického materiálu. V těchto odděleních skladů možno též uložit materiál odsunovaný z pohraničního pásma, pokud je třeba jej brát v úvahu pro zabezpečení vojsk.

Armádní zásobovací základnu nebude nutno rozvíjet. Týlové útvary a zařízení předvídané pro vytvoření této základny nutno umístit a připravit ve vyčkávacích prostorech.

Zabezpečení protiúderu bude možno provést ze stálých skladů a z místních zdrojů, po př. z vytvořených čelních oddělení. Z těchto zdrojů zásob bude možno zabezpečit i přechod vojsk do protiútoků. Polní zásobování (armádní zásobovací základnu) bude vhodnější rozvinout až podle zámyslu operace již na území protivníka.

Materiální přípravy pro počáteční období války

Jak vyplývá z předchozích úvah, je nutno většinu opatření k materiálnímu, technickému a zdravotnickému zabezpečení počátečního období vedení války připravit již v míru. Přípravovaná opatření nesmějí být řešena odtrženě od národního hospodářství státu. Právě naopak musí být úplně sladěna s odpovídajícími oblastmi civilního sektoru.

Tak na příklad postavení značného počtu výkonných automobilních dopravních praporů v mobilisaci nebude zpravidla možno krýt jen ze zásob vojenské správy, připravovaných v míru. Je to z toho důvodu, že není možné a ani účelné po dlouhou dobu udržovat ve zvláštních zásobách vysoké počty vozidel, které vyžadují značných skladovacích prostorů, rozsáhlého technického udržování a přitom nedávají žádný hospodářský užitek a dlouhodobým uložením ztrácejí na kvalitách. Dále, a to je hlavní důvod, technika při současném prudkém vývoji rychle zastarává. Proto je třeba počítat s poměrně značným doplněním vozidel z národního hospodářství. To je nutno uvážit a zabezpečení národního hospodářství řešit s hlediska obrany státu. Bude proto účelné, aby desetitunová vozidla, která jsou v armádě v soudobé válce považována za velmi výhodná a nezbytná, byla zaváděna i v civilním sektoru a aby byla pro případ mobilisace předvídána především k postavení vojenských výkonných dopravních praporů.

Stejně tak i jiná odvětví národního hospodářství je třeba přizpůsobit již v míru rázu počátečního období války. Vezmeme na příklad zásobování zemědělství a civilní automobilní dopravy pohonnými hmotami. Tu by bylo možno zavést 20litrové až 25litrové nádoby vyráběné z umělé hmoty, které by se za války dobře uplatnily v armádním zásobovacím systému. Umožnily by rychlé zásobování vojsk bez složitého přečerpávání benzínu z cisteren na armádních a vojskových zásobovacích etapách.

Našli bychom mnoho dalších otázek, jako na příklad zavést v civilním sektoru výkonné 10tunové až 25tunové sedlové vozy, nakládací a vykládací mechanizační zařízení, autobusy se zadními dveřmi, která jsou nezbytná pro nakládání raněných atd., jichž vývoj by měl být řešen v součinnosti s vojenskou správou. Taková opatření provedená již v míru by značně při-

spěla k rychlému plnění vojenských materiálně technických úkolů v počátečním období války.

Pozornost je nutno věnovat i přípravám osob, materiálu a objektů k ochraně proti zbraním hromadného ničení. Je nutno, aby již v míru byla zajištěna ochrana osob pracujících ve vojenských objektech nebo v podnicích důležitých pro obranu státu a aby byl zajištěn provoz těchto zařízení i při nenadálém napadení zbraněmi hromadného ničení. Taková připravená opatření mohou vést k značnému snížení rozsahu škod v počátečním období války a dále umožní rychlé provedení likvidačních prací.

Nelze předvídat, že bude možno pro všechny objekty a nové týlové útvary a zařízení stavěné v mobilisaci připravit již v míru veškerá opatření k zajištění jejich ochrany. V převážné míře bude nutno využít dosavadních ochranných zařízení v osadách nebo mimo osady a teprve v mobilisaci provést některé zemní úpravy terénu. Tu by se mohly účelně uplatnit typisované přenosné úkryty vyrobené již v míru. S hlediska týlu by bylo nutno zavést alespoň tři druhy takových úkrytů:

1. typisovaný úkryt pro velitelské orgány týlu,
2. zdravotnický úkryt (pro ošetrovnu, převazovnu, operační sál a p.),
3. úkryt k uložení materiálu a méně objemné techniky.

Do materiálně technických příprav počátečního období války nutno zahrnout i otázky odsunu civilního obyvatelstva a zařízení důležitého pro obranu státu. Tyto otázky se dnes stávají významnou složkou operačních plánů. Jejich včasné plánování a organizační příprava může zabránit zbytečnému zmatku a panice. Vpád fašistických německých armád do Polska (září 1939) a do Holandska, Belgie a Francie (na jaře 1940) nás přesvědčil, že živelný útěk obyvatelstva před nepřátelskými armádami ochromil nejen celý hospodářský život, ale v některých oblastech znemožnil i vedení vojenských operací. Naproti tomu plánovaná evakuace v počátečním období Veliké vlastenecké války umožnila sovětskému vrchnímu velení nejen organizované řízení zásobování obyvatelstva a odsun zařízení továren důležitých pro další vedení války, ale i odsun zásob, železničního technického a jiného zařízení z úseků přímo ohrožených útočícím nepřítelem.

V soudobé válce nabývají odsuny v jejím počátečním období zvýšeného významu vzhledem k možnosti nenadálého napadení zbraněmi hromadného ničení, a to nejen odsuny z pohraničních ohrožených oblastí, ale i z větších politických a hospodářských center, která budou cílem nepřátelských úderů. Tu je nutno se zabývat především otázkami, z kterých pohraničních úseků je třeba odsun provádět, co všechno nutno odsunovat, z kterých větších vnitrozemských měst, do kterých oblastí odsuny provádět, a konečně, kdy je uskutečnit, zda již při zvýšení politického napětí nebo teprve při zahájení války.

Zpracování plánu odsunu civilního obyvatelstva a zařízení důležitého pro obranu státu spadá do kompetence ministerstva vnitra. Součinnostně se na jeho zpracování budou podílet i orgány Státního úřadu plánovacího a vojenské správy.

V plánu musí být vyjádřeno, co všechno podléhá odsunu, jakými prostředky a do kterých prostorů bude odsun proveden, jak se podílejí na řízení odsunů krajské, okresní a místní národní výbory, jaká pomoc je požadována od vojenských útvarů, vyhrazené odsunové cesty, osoby

a zařízení, které je nutno odsunout již v době zvýšeného politického napětí a které budou odsunuty až se zahájením bojových akcí, opatření na ochranu majetku, který bude ponechán na místě, po případě i jiná opatření.

Považuji za nutné předvídat provedení odsunu z pohraničních úseků do hloubky 100 až 150 km od státních hranic s nepřátelským státem.

Pokud jde o evakuaci význačných politických hospodářských center (hlavního města státu, hlavních měst krajů a oblastí, průmyslových center), jsem toho názoru, že by z nich již za zvýšeného politického napětí měly být evakuovány osoby přestárlé, nemocné, děti a vše, co není nutné k zajištění jejich obrany, ochrany, válečné výroby a k normálnímu chodu zásobování. Z materiálu pak ten, kterého není přímo třeba k výživě zbývajícího počtu obyvatelstva a k výrobě, avšak má význam pro další obranu státu.

Plán ničení a zatarasování v pohraničních úsecích je součástí operačních plánů vrchního velení.

Velmi významné je řešení i otázek zdravotnických. Tu půjde zejména o stanovení rozsahu využití lůžek v civilních nemocnicích pro vojenské účely a rozsahu pomoci vojenské zdravotnické služby civilnímu obyvatelstvu při úderech zbraněmi hromadného ničení. Nelze opominout ani součinnost orgánů armádní zdravotnické služby s civilními orgány na stupních okresních a krajských národních výborů i na stupni ministerstva zdravotnictví. Součinnost se bude dotýkat hlavně hygienicko-epidemiologických opatření, preventivní ochrany a zdravotnické pomoci civilnímu obyvatelstvu.

Materiální přípravy k zajištění vojsk a civilního obyvatelstva v počátečním období války zahrnují široký okruh otázek, a jak vidět z předcházejících úvah, zasahují téměř do všech oblastí národního hospodářství. Jejich řešení přímo souvisí s bojovou připraveností vojsk a s obrannou schopností státu. Je nutno se jimi plánovitě zabývat a některým opatřením dát i zákonný podklad, jestliže se tak dosud nestalo nebo jestliže dříve vydané zákony a vládní nařízení zastaraly a již neodpovídají dnešnímu společenskému a státnímu zřízení (jako na př. zákon ze dne 13. května 1936 o obraně státu, Sbírka zákonů a nařízení č. 131/1936) nebo rázu vedení soudobé války.

Některé otázky velení

Velení týlu v počátečním období války bude mít své zvláštnosti, které budou vyplývat

- z poměrně širokého pásma obrany státních hranic,
- ze široké sítě rozložení stálých skladů,
- z nutné součinnosti s orgány pohraniční stráže, PVOS a s civilními úřady,
- ze soustřeďování a rozvinování vojsk, stavění nových svazků a z operačních přesunů,
- konečně z nebezpečí nenadálého napadení zbraněmi hromadného ničení nepřítele a z náhlých změn operační i týlové situace.

To vše musí najít odraz v systému velení týlu a vyžádá si některé nové formy jeho provádění. Zejména bude třeba zabezpečit spojení se

stálými sklady a podřízenými týly za využití permanentní sítě. S náčelníky týlů podřízených svazků a s nově stavěnými polními týlovými útvary a zařízeními je nutno předvídat radiové spojení.

Kromě toho bude nutno v široké míře využívat technických pojtek (dopravních letounů, vrtulníků, motocyklů).

Náhle změny v operační situaci budou vyžadovat umístění týlového velitelského stanoviště poblíž operačního štábu (ve vzdálenosti 10 až 20 km od velitelského stanoviště). Reálnost velení týlu v celé šířce a hloubce značného týlového prostoru bude nutno zabezpečit vysláním operační skupiny týlu na důležitý operační směr nebo k řízení zabezpečení protiúderného uskupení. Rovněž i odstranění účinků zbraní hromadného ničení použitých ve větším rozsahu bude často vyžadovat vyslání operační skupiny týlu do zasaženého prostoru, která může na místě vydat reálná a účinná materiální a zdravotnická opatření.

Těmto vysílaným operačním skupinám bude nutno podříditi stálé sklady, které jsou v blízkosti jejich činnosti, po případě do jejich podřízenosti předsunou část pohyblivých zásob materiálních prostředků.

Rovněž tak bude výhodné odeslat ze štábu týlu armády ke svazkům na důležitém úseku směrové důstojníky, kteří by na místě sladili opatření týlu armády s opatřeními týlu svazku, po př. řídili odsuny důležitého materiálu z ohrožených úseků, spolupracovali na odsunu civilního obyvatelstva, napomáhali v součinnosti s pohraniční stráží, přejímali od ní materiál a p.

Nutnost rychlých materiálních a zdravotnických opatření, zejména po úderech zbraněmi hromadného ničení, bude vyžadovat vytvoření zvláštních pohyblivých záloh materiálních prostředků, zejména těch, které nejsou v místních zdrojích v prostorech činnosti vojsk (munice, výstroj).

Situace vzniklá po úderech zbraněmi hromadného ničení bude často vyžadovat vyslání speciálních útvarů, které v danou dobu nebudou ještě postaveny. Pro ten případ bude výhodné vytvořit kombinované pohyblivé zálohy, které by na příklad nahradily zdravotnický prapor zvláštního určení; do těchto záloh možno zahrnout chirurgické polní pohyblivé nemocnice, vnitřní polní pohyblivé nemocnice, polní koupací a desinfekční zařízení, laboratoř PAO, zdravotnické dopravní prostředky, zálohu výstroje a p. Stejně tak může být výhodné vytvořit pohyblivou protibakteriologickou zálohu z prostředků, které již má náčelník zdravotnické služby armády k dispozici.

Významnou složkou velení týlu v počátečním období války budou maskovací opatření, zřizování klamné zásobovací základny s vysláním zásobovacího automobilního proudu do klamných vykládacích stanic, použití koutových odražečů a p. Tato opatření je nutno sladit s operačním štábem a plánovat na stupni frontu.

Zajištění včasnosti a nepřetržitosti materiálního a zdravotnického zabezpečení bude vyžadovat od řídicích funkcionářů týlu vysokou předvídatost a správné vyhodnocování operační i materiální situace. Náčelník týlu se bude často muset rozhodnout o rozmístění určitých útvarů a zařízení, aniž v té době zná operační zámysl. V tom případě může být výhodné řešit soustřeďování týlových útvarů a zařízení v určitých výhodných prostorech, z kterých mohou být později rozvinuty v různých

variantách podle operačního zámyslu. Ostatní prostory, které nebyly zaujaty, je však třeba i nadále plánovat jako prostory záložní.

Významnou složkou velení týlu je provádění nepřetržité součinnosti, a to zejména mezi pozemním a leteckým týlem, kterou je možno řešit vzájemnou výměnou styčných důstojníků.

V počátečním období války budou získávány ve velkém měřítku první cenné zkušenosti z oblasti zbraní hromadného ničení, které bude třeba souběžně s vedením operací vyhodnocovat a zevšeobecňovat. Považují za nezbytné vytvořit skupinu pro využití válečných zkušeností. Takovou skupinu bude nutno vytvořit u štábu týlu a u zdravotnického oddělení vševojskové armády. Tyto studijní skupiny mohou řešit tyto úkoly:

- vést válečný deník,
- vyhodnocovat druhy a účinky nepřátelských zbraní hromadného ničení, účinnost vlastních opatření, jejich organizace a způsobu provádění,
- posuzovat účinnost a správnost organizace vlastního systému velení, zásobování, zdravotnického zabezpečení vzhledem k zbraním hromadného ničení nepřítele,
- studovat výhodnost organizace týlových útvarů a zařízení vlastní armády,
- vyhodnocovat rozsah účinků zbraní hromadného ničení nepřítele, rozsah ztrát na lidech a materiálu, účinnost a organizaci vlastních likvidačních opatření a p.

Závěr

Řešení materiálně technického a zdravotnického zabezpečení počátečního období války zahrnuje široký okruh otázek, které je nutno řešit v součinnosti s operační správou, se štáby druhů vojsk i s orgány civilních ministerstev. Zavedení zbraní hromadného ničení do výzbroje armád a možnost nenadálého napadení nepřítelem dává těmto otázkám zcela nový ráz. Jejich neodkladné řešení se stává jedním ze základních prvků bojové pohotovosti vojsk k zajištění obrany státních hranic a obranyschopnosti státu.

Otázkami materiálně technického a zdravotnického zabezpečení počátečního období války je nutno se hlouběji zabývat ve vědeckovýzkumné práci i v operační přípravě funkcionářů týlu. Tento článek měl být malým příspěvkem ke splnění tohoto úkolu, zejména k širokému rozvinutí diskuse.